

Tlačové komuniké k sp.zn. 5Cdo/102/2020

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu: Poradňa pre občianske a ľudské práva proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a 2/ Mesto Stará Ľubovňa o antidiskriminačnej žalobe, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 11C/351/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020 č. k. 4Co/260/2017 rozhodol tak, že:

Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 06. októbra 2016 tak, že vyslovil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijali dostatočné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v základnej škole Q. v V. Ľ. na základe ich etnického pôvodu.

Vo zvyšnej časti rozsudok Krajského súdu a Okresného súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Najvyšší súd, ako súd dovolací dospel k záveru, že názor, ku ktorému dospeli súdy v základnom konaní, že vzdelávanie detí v etnicky homogénnej škole, bez ďalšieho nepredstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, pretože rozhodnutie rozšíriť kapacity školy vyplynulo z potrieb a vôle rodičov, pričom školské obvody sú navrhované tak, aby rovnako rómski aj nerómski žiaci podľa svojho bydliska mali čo najbližšie do spádovej školy, pričom školu si môžu podľa školského zákona sami vybrať, nie je správny.

Dovolací súd zastáva názor, že výstavbou nového samostatne stojaceho objektu kontajnerového typu v areáli ZŠ Q. sa síce rozšírili kapacity základnej školy v tom smere, že deti zo spádovej oblasti mohli navštevovať školu, čo najbližšie situovanú k miestu bydliska, čím však došlo fakticky k oddeleniu rómskych detí od detí majoritnej komunity. Dovolací súd konštatuje, že vzdelávaním rómskych detí v škole navštevovanej výlučne rómskymi žiakmi na ZŠ V. Ľ. Q. postavenej v blízkosti marginalizovanej rómskej komunity v časti Q. tak došlo k segregácii. Na tento záver, nemá vplyv neexistencia motívu cielene diskriminovať rómske deti, ani existencia legitímneho cieľa zabezpečiť prístup k vzdelaniu detí najbližšie ich bydlisku. Pre posúdenie bol najrozhodujúcejší záver o tom, či prostriedok k dosiahnutiu tohto cieľa bol vhodný a primeraný. Dovolací súd je toho názoru, že výstavba novej budovy v areáli školy predstavuje neprimeraný a nevhodný prostriedok, ktorý znevýhodňuje dotknuté osoby tak, že ich de facto segreguje. Nebola významná ani samotná žiadosť rodičov rómskych detí, aby k vybudovaniu stavby rozšírením školy došlo v danej lokalite, ani tá skutočnosť, že rodič má zákonné právo vybrať školu aj mimo územného obvodu pre svoje dieťa. Rodič musí mať dostatok informácií o dostupných alternatívach, na základe ktorých môže komplexne zvážiť rozhodnutie o výbere školy (napr. možnosť dopravy žiakov do iných škôl v okolí, a to aj prostredníctvom bezplatne organizovanej dopravy, tzv. školské autobusy obce), kde získa jeho dieťa základné vzdelanie.

Štát v spolupráci s obcou musia prijať účinné opatrenia (či už zákonodarnou iniciatívou, vytvorením stimulačných podmienok, ako aj tvorbou školských obvodov), aby segregácii zabránili, nie sa iba nečinne prizerať a odvolávať sa na strohú, často zle interpretovanú dikciu zákona. Určujúci faktor pri každom postupe je najlepší záujem dieťaťa. Je totiž v záujme celej spoločnosti, aby aj z detí, pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia, vyrástli plnohodnotní členovia tejto spoločnosti, k čomu výraznou mierou prispeje aj desegregačné úsilie v rámci školského vzdelávania.

